

DO **26-11**
2015

NATIONAALSPORTVELDENCONGRES.NL

AANMELDEN

U kunt zich aanmelden via
www.nationaalsportveldencongres.nl

LOCATIE

Inspyrium
Beerseweg 45 | 5431 LB Cuijk

KOSTEN

Sportclubbestuurders	GRATIS
Fieldmanagers in gemeentelijke dienst	€70,-
Overige deelnemers	€170,-
Toegangsprijs avondprogramma	€70,-

SPONSORING

Sponsorpakket Nationaal Sportvelden Congres 2015

- Een expositiestand.
- 3 entreekaarten.
- 1/2 pagina advertentie in Fieldmanager (normaal tarief € 800,- excl. btw).
- Logo op website en nieuwsbrief.

Totaalprijs € 1700,- (excl. btw)

Voor partners van NWST gelden de volgende mogelijkheden

Zilver partner GRATIS
Brons partner € 700,- (excl. btw)

Wilt u ook partner worden of weten wat de mogelijkheden zijn? Wij informeren u graag. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Alberto Palsgraaf via 024 360 24 54 of alberto@nwst.nl

Since
2007

NATIONAAL SPORTVELDEN CONGRES

SPORT IN DE GROENE STAD

DO **26-11**
2015

CONGRES
9.30 • 17.30

FIELDMANAGER
OF THE YEAR
17.30 • 21.00

INSPYRIUM • CUIJK
NATIONAALSPORTVELDENCONGRES.NL

NWST
CONNECTING GREEN PROFESSIONALS

Hein van Iersel
Hoofdredacteur Fieldmanager

Vakblad Fieldmanager heeft dit jaar een ijzersterk programma samengesteld met aansprekende lezingen en de presentatie van het boek Gras Natuurlijk!. Tijdens de lezingen wordt uitgebreid aandacht besteed aan de realisatie, aanleg en onderhoud van sportaccommodaties. Het thema van het negende jaarcongres is daar het beste bewijs van: 'Sport in de Groene Stad'. Ik hoop u allen te mogen begroeten op 26 november in het Inspyrium in Cuijk.

PLENAIR

1

Ben Young, hoofdgrondsman bij de honkbalclub Memphis Redbirds

Een Picasso uitmaaien op een stadionveld

In Amerika hebben deelnemers van de Mowing Patterns Contest, die tweejaarlijks onder leden van de Sports Turf Manager's Association wordt gehouden, patronen maaien tot kunst verheven. Zij maaien probleemloos een kopie van een Picasso-schilderij in jouw veld uit. Hoofdgrondsman bij de honkbalclub Memphis Redbirds Ben Young, winnaar van de wedstrijd in 2014, geeft op het Nationaal Sportvelden Congres een masterclass maaien voor de Nederlandse stadions.

Uitreiking boek 'Gras Natuurlijk!' aan mystery guest

Deze gids biedt beheerders, beleidsmedewerkers, uitvoerders, bestuurders en vrijwilligers van verenigingen informatie over natuurgras en praktische tips voor het beheer en onderhoud van natuurgrassportvelden. Doel van het boek is meer balans brengen in de discussie rondom kunstgras en natuurgras.

2

Pieter Nieuwenhuis, directeur Hypercube en Eric Pladdet, adviseur Greenengineers

Masterbestek kunstgras: goed idee, of dood in de pot voor kunstgras?

In 2013 heeft Hypercube een tender opgezet voor een zestal clubs in de Jupiler League om gezamenlijk kunstgras in te kopen tegen gunstige voorwaarden. De vraag is aan de markt voorgelegd onder aanvoering van Hypercube en ingenieursbureau KYBYS, in nauwe samenwerking met de Coöperatie Eerste Divisie (CED) en de KNVB. Pieter Nieuwenhuis van Hypercube vertelt op het Nationaal Sportvelden Congres waarom het opstellen van een landelijk Masterbestek voor kunstgras een goed idee zou zijn. Eric Pladdet van Greenengineers heeft hierbij zijn bedenkingen.

PROGRAMMA

9.30 ONTVANGST

PLENAIR

10.00-10.30 uur	Ben Young, hoofdgrondsman bij de honkbalclub Memphis Redbirds Een Picasso uitmaaien op een stadionveld
10.30-10.45 uur	Uitreiking boek 'Gras Natuurlijk!' aan mystery guest
10.45-11.15 uur	Masterbestek kunstgras: goed idee, of dood in de pot voor kunstgras? Pieter Nieuwenhuis, directeur van Hypercube en Eric Pladdet, adviseur bij Greenengineers

KOFFIEPAUZE 11.15 – 11.45

SUB-SESSIES 11.45 – 13.15

ZAAL 1

- 11.45 Huidschade op kunstgras niet groter dan op natuurgras**
Malou Peppelman, onderzoeker aan de Radboud Universiteit
- 12.15 Patrick Balemans, beleidsmedewerker accommodatiezaken bij KNVB**
De voordelen van een kunstgrasveld dat (ook na 2018) voldoet
- 12.45 Primeur op congres: Onderzoeksresultaten urban heat effect door sportvelden**
Natalie Theeuwes, onderzoeker aan de Wageningen Universiteit

ZAAL 2

- 11.45 De waarde van sportvelden voor het stedelijk klimaat**
Remco Daalder, stadsecoloog bij de gemeente Amsterdam
- 12.15 BTW-teruggave op buitensportaccommodaties onder vuur**
Ronald Brouwer, partner bij Caraad belastingadviseurs
- 12.45 Mag creatief inschrijven beloond worden?**
Wim Heijltjes en Jurriën Langeveld, advocaten bij Heijltjes Advocaten

LUNCH 13.15 – 14.30

SUB-SESSIES 14.30 – 16.00

ZAAL 1

- 14.30 Hybride velden, waar is de keten?**
Mark Valstar, sportveldbeheerder gemeente Westland en Henk Sloopweg, projectleider AH Vrij
- 15.00 Overzicht houden in de rimboe rond aanleg**
Seth van der Wielen, directeur/eigenaar van Adviesbureau KYBYS
- 15.30 Kunstgras, is dat een dienst, levering of een werk?**
Jetteke Verlinden-Bijlsma, aanbestedingsadvocaat bij Brackmann Aanbestedingsspecialisten
- 16.00 Landelijke richtlijn: 'led sportveldverlichting in de praktijk'**
Toine Adams, eigenaar Toine Adams Advies

ZAAL 2

- 14.30 De Green Deal: waar bemoeit de NGF zich mee?**
Niels Dokkuma, agronoom van de NGF
- 15.00 Nieuwe speedy Gonzalez-machine voor aanleg hybride velden**
George Mullan en Ivo Lamot, Support in Sport
- 15.30 Twee jaar achtereen het beste stadionveld van Nederland**
Rico Salomons, stadionmanager Feijenoord en Erwin Beltman, fieldmanager stadion Feijenoord
- 16.00 Kunstgras is en blijft gewoon duurder dan het eggie**
Jochem Knol, senior adviseur Grontmij

BORREL 16.30 – 17.30

- 17.30 FC Utrecht wil 'baas in eigen huis' zijn en doet na 45 jaar veldonderhoud zelf**
Arno Harmsen, directeur van GrasMeesters

17.30 - 21.00 Uitreiking FM of the Year-award

Huidschade op kunstgras niet groter dan op natuurgras

Malou Peppelman,
onderzoeker Radboud Universiteit

Malou Peppelman ontdekte in haar promotieonderzoek dat schade door een sliding niet alleen oppervlakkige schade, maar ook dieperliggende schade veroorzaakt. Peppelman ontdekte dat er zowel bij natuurgras als bij kunstgras schade ontstaat, maar vond geen bewijs dat een sliding op kunstgras meer schade veroorzaakt. Om de schade aan de huidlagen te meten gebruikte Peppelman een speciale microscoop. Op termijn moet het mogelijk zijn om de huid als 'read-out'-systeem te gebruiken om de schade door slidings vast te stellen, wat weer bruikbaar is om meer huidvriendelijkere grasproducten te ontwikkelen.

De voordelen van een kunstgrasveld dat (ook na 2018) voldoet

Patrick Balemans,
beleidsmedewerker accommodatiezaken bij KNVB

Voor verenigingen die een kunstgras voetbalveld hebben en de eigenaar en of beheerder daarvan, loont het zeer om aandacht te besteden aan de prestaties van dat veld. Voor speelplezier en veiligheid. Maar het bepaalt ook of na 2018 competitiewedstrijden op het veld mogen plaatsvinden én het leidt tot grote financiële voordelen. KNVB wijdt op het Nationaal Sportvelden Congres uit over het opstellen van gebruikersregels, monitoren van de veldprestaties, testen en keuren.

Primeur op congres: Onderzoeksresultaten urban heat effect door sportvelden

Natalie Theeuwes,
onderzoeker Wageningen Universiteit

Er bestaat vermoedelijk een groot verschil tussen de temperatuur bij kunstgras en die van natuurgras bij hitte. Als kunstgrasvelden hitte-eilandjes vormen, zou dit een groot effect hebben op het stadsklimaat. Nathalie Theeuwes van de Wageningen Universiteit deed op verzoek van vakblad Fieldmanager wetenschappelijk onderzoek naar het urban heat effect door kunstgras en geeft de bezoekers van het Nationaal Sportvelden Congres de primeur van haar meetresultaten. Ook geeft zij advies over hoe hittestress rond de velden geminimaliseerd kan worden.

Hybride velden, waar is de keten?

Mark Valstar,
sportveldbeheerder gemeente Westland en Henk Slootweg,
projectleider AH Vrij

Fabrikanten van hybride velden in Nederland maakten voorheen de fout om zich na het opleveren om te draaien en weg te lopen. Zij zijn door schade en schande wijs geworden: hybride velden kwamen negatief in de publiciteit door slecht onderhoud. Mark Valstar van de gemeente Westland en Henk Slootweg van AH Vrij schetsen op het congres een beeld van hoe de keten rond hybride velden er volgens hen uit hoort te zien en geven onderhoudsadvies.

Overzicht houden in de rimboe rond aanleg

Seth van der Wielen,
directeur Adviesbureau KYBYS

Momenteel vind er een ontwikkeling plaats in de markt dat de beslissing over aanleg door steeds meer partijen in gezamenlijkheid wordt genomen. Verenigingen samen met de gemeente, maar ook samen met de voetballers en andere partijen. Al deze partijen nemen vaak hun eigen adviesbureau in de hand. Seth van der Wielen van Kybys legt de bezoekers van het nationaal Sportvelden Congres met praktijkcasussen uit hoe je met deze ontwikkeling om kunt gaan, en hoe je het proces in goede banen kunt leiden.

Kunstgras, is dat een dienst, levering of een werk?

Jetteke Verlinden-Bijlsma,
aanbestedingsadvocaat bij Brackmann Aanbestedingsspecialisten

De kwalificatie als een 'dienst', 'levering' of 'werk' voor een opdracht bepaalt de manier van aanbesteden, zoals wel of niet Europees aanbesteden. Ondanks de grote impact van opdracht kwalificering blijkt in de praktijk dat gemeenten door gebrek aan know how aan kunstgrasopdrachten heel uiteenlopende kwalificaties toekennen. Op het Nationaal Sportvelden Congres zuivert aanbestedingsadvocate Jetteke Verlinden-Bijlsma de lucht van alle broodje aap-verhalen.

Landelijke richtlijn: 'led sportveldverlichting in de praktijk'

Toine Adams,
eigenaar Toine Adams Advies

De diversiteit in led verlichting voor sportvelden leidt tot discussie over de kwaliteit van geleverde producten in relatie tot de investering. In veel gevallen blijkt dat de lichtopbrengst, -distributie en technische levensduur afwijkt van wat verwacht en verkocht is. Ook heeft het continue proces in de ontwikkeling van leds en led drivers een negatief effect op de opbouw van kennis bij veel opdrachtgevers. Dit alles maakt het voor opdrachtgevers en beheers moeilijk om appels met appels te vergelijken. Belichtingsadviseur Toine Adams licht toe.

De waarde van sportvelden voor het stedelijk klimaat

Remco Daalder,
stadsecoloog gemeente Amsterdam

Amsterdam heeft honderden voetbalvelden, maar ook een beleid dat gericht is op intensivering van gebruik. Daardoor verdwijnt veel natuurgras, waarmee ook weer veel natuur uit de woonomgeving verdwijnt. Want die natuurgrasvelden zijn 's avonds en 's morgens vroeg de favoriete fourageerterrijnen van allerlei vogelsoorten. Wel vallen die kunstgrasvelden goed te combineren met waterberging. Op het congres vertelt ecoloog Remco Daalder over de effecten van vervanging van natuurgras door kunstgras op het stedelijk natuurklimaat.

BTW-teruggave op buitensportaccommodaties onder vuur

Ronald Brouwer,
partner bij Caraad belastingadviseurs

Door het Sportbesluit konden exploitatie- stichtingen en gemeenten de afgelopen jaren nog BTW-teruggave verwachten op aanleg en renovatie van buitensportaccommodaties. Voor de gemeente Smallerland leverde dit zelfs acht ton op. Omdat het Sportbesluit in het volgende kabinet mogelijk wordt gewijzigd, komt het fiscale voordeel onder vuur te liggen. Belastingjurist Ronald Brouwer licht op het congres de budgettaire effecten van de eventuele wijzigingen toe én hij vertelt of we hier onderuit kunnen komen.

Mag creatief inschrijven beloond worden?

Wim Heijltjes en Jurriën Langeveld,
advocaten bij Heijltjes Advocaten

Een inschrijver kan bewust creatief inschrijven als hij door kennis en ervaring weet dat een post in zekere zin overbodig is om het eindresultaat te behalen. Maar een opdrachtgever kan toch eisen dat de betreffende post wordt uitgevoerd. Wie heeft juridisch gezien gelijk? Advocaten Wim Heijltjes en Jurriën Langeveld geven het antwoord op het congres.

De Green Deal: waar bemoeit de NGF zich mee?

Niels Dokkuma,
agronoom van de NGF

In hoeverre is de sporter als eindgebruiker betrokken in de discussie over de Green Deal en dus duurzame speelkwaliteit? En hoe gefocust is innovatie werkelijk op het sportbelang? De Koninklijke Nederlandse Golf Federatie (NGF) neemt als sportfederatie haar verantwoordelijkheid hierin. En niet alleen beleidsmatig, maar ook door de koppeling naar de praktijk middels de ondersteuning naar de leden door een agronoom in het veld. Niels Dokkuma, agronoom van de NGF, geeft tekst en uitleg.

Nieuwe speedy Gonzalez-machine voor aanleg hybride velden

George Mullan en Ivo Lamot
Support in Sport

Support in Sport legt met de nieuwe SISGRASS-machine van Nederlandse makelij hybride velden aan. Waar een traditionele Grassmaster-machine drie weken nodig heeft om de vezels in het veld te prikken, is deze machine in 10 dagen klaar. De nieuwe aanwinst is lasergestuurd. Ook wordt in het proces een nieuwe tweekleurige vezel toegepast. Het FA trainingscenter St. George had de primeur. Momenteel wordt de machine ingezet in het stadion van Besiktas in Turkije.

FC Utrecht wil 'baas in eigen huis' zijn en doet na 45 jaar veldonderhoud zelf

Arno Harmsen,
directeur van GrasMeesters

Na het onderhoud van haar velden decennialang door de gemeente te hebben laten uitvoeren, nam FC Utrecht begin 2014 de eerste stappen om het onderhoud in eigen beheer te nemen. Een grote structurele omschakeling, waarbij tegelijkertijd ook de kwaliteit van het veld verbeterd werd. Een intensieve samenwerking tussen FC Utrecht, gemeente Utrecht, directeur van GrasMeesters Arno Harmsen en stadioneigenaar Memid was de sleutel tot succes.

Twee jaar achtereen het beste stadionveld van Nederland

Rico Salomons, stadionmanager Feijenoord
en Erwin Beltman, fieldmanager stadion Feijenoord

Feijenoord werd zowel in 2014 als dit jaar in 2015 de eerste bij de VVCS-veldencompetitie. Daarmee is Feijenoord uniek, want nooit eerder werd een veld tweemaal achtereen tot beste verkozen door de spelers. Stadionmanager Rico Salomons en grameester Erwin Beltman vertellen op het congres hoe je de beste wordt en wat je daarvoor moet doen.

Kunstgras is en blijft gewoon duurder dan het eggie

Jochem Knol,
senior adviseur Grontmij

Vanuit exploitatie gezien is natuurgras een prima alternatief naast kunstgras. Wie kiest voor duurzaam natuurgras, moet wel het onderhoud intensiveren en vakmanschap bezitten. Adviseur Jochem Knol van Grontmij legt op het congres de kosten van natuurgras naast die van kunstgras.

Wie wordt Fieldmanager of the year? 2016

GENOMINEERDEN

Bob Westhoven

Eddy de Boer

Henrie Bekkers

Henk van den Brink

Erwin Beltman

Ron de Mol

Het vakblad Fieldmanager organiseert in november 2015 voor de zesde keer op rij, de verkiezing van de Fieldmanager of the Year. Met dank aan de sponsors Jean Heybroek, Melspring en Innoseeds gaat een deskundige jury dit jaar weer opzoek naar de beste sportveldbeheerder van Nederland. Verder zal de jury, dit jaar voor de derde keer, de FM High Potential Award uitreiken, een prijs voor het aanstormend talent op de sportvelden.

Kijk op de website www.fieldmanageroftheyear.nl voor de kandidaten, voor meer informatie en om u op te geven om deze verkiezing bij te wonen.

De winnaars van de afgelopen jaren: Bernard van den Bosch, Peter Mook, Bertus Carelse, Ad van den Luijngaarden en Theo van Rossenberg.

De jury van Fieldmanager of the Year. Vlnr: Bernard van den Bosch, Aad van Wijk, Jacco Meijerhof, Ernst Bos, Gerrit de Koe en Co Vos.

